

ЦЕНТР СУЧАСНИХ ПРОФЕСІЙ І ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ІНСТИТУТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ ЯК ОСЕРЕДОК ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ

*Доповідь на засіданні Вченої ради Інституту професійної освіти
Національної академії педагогічних наук України, 27 травня 2024 р.*

<https://doi.org/10.37472/v.naes.2024.6147>

КРАВЕЦЬ

Світлана Григорівна

*кандидат педагогічних наук,
старший дослідник, завідувач
лабораторії зарубіжних
систем професійної освіти і
навчання, керівник Центру
сучасних професій і технологій
навчання Інституту
професійної освіти
Національної академії
педагогічних наук України,
м. Київ, Україна*

Анотація. У статті представлено результати діяльності Центру сучасних професій і технологій навчання Інституту професійної освіти НАПН України у 2023-2024 рр., які забезпечують: науково-методичний та консультативний супровід створення нових професій, розроблення професійних стандартів і впровадження сучасних професійних кваліфікацій для задоволення потреб населення у навчанні, працевлаштуванні та гідній праці в сучасних ринкових умовах; удосконалення нормативно-правових документів для реформування й розвитку системи професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, національної системи кваліфікацій; партнерську взаємодію із заінтересованими у розвитку людського капіталу сторонами (урядові структури, підприємства, приватні компанії, наукові установи, заклади професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, громадські організації, професійні спілки та ін.); вивчення досвіду формування і розвитку трудових ресурсів у зарубіжних країнах та імплементацію кращих практик в Україні; розроблення, апробацію та впровадження навчально-програмної документації для якісної професійної підготовки молоді та дорослого населення.

Ключові слова: Центр сучасних професій і технологій навчання Інституту професійної освіти НАПН України; професійна (професійно-технічна) освіта; партнерська взаємодія; професійні стандарти; професійні кваліфікації; професійна підготовка.

В умовах повномасштабної війни в Україні ринок праці зазнає значних втрат: руйнування інфраструктури, вимушена релокація, дефіцит робочої сили, внутрішня та зовнішня міграція працездатного населення, скорочення фінансування тощо. Це зумовлює необхідність швидкої адаптації роботодавців до нових умов економічної діяльності, переорієнтації та стабілізації ситуації для забезпечення зайнятості населення і гідної праці, а також підвищення активності для досягнення інституційної спроможності та відновлення економіки в період воєнних дій і в час повоєнного відновлення. Заходи державної політики щодо збереження і розвитку трудового потенціалу базуються на принципах партнерської взаємодії між ринком праці та системою професійної (професійно-технічної) освіти, адже, безумовно, результати спільної діяльності у підготовці кадрів для нагальних потреб підприємств будівельної, енергетичної, транспортної та інших галузей будуть більш ефективними, аніж за самостійного їх виконання.

Розвиток людського капіталу для відновлення країни в повоєнний період та зростання внутрішніх можливостей України з продукування знань у контексті євроінтеграційних процесів передбачає збагачення національної системи кваліфікацій новими професійними кваліфікаціями для навчання упродовж життя. Саме тому серед пріоритетних напрямів діяльності Центру сучасних професій і технологій навчання Інституту професійної освіти НАПН України — науково-методичне забезпечення створення нових професій, консультативний супровід розроблення професійних стандартів і впровадження сучасних професійних кваліфікацій для задоволення потреб населення (у тому числі ветеранів війни, зовнішньо та внутрішньо переміщених осіб) у навчанні, працевлаштуванні та гідній праці в сучасних ринкових умовах.

Центр сучасних професій і технологій навчання створено в Інституті професійної освіти НАПН України 23 вересня 2009 року в рамках українсько-німецького проєкту «Реформа професійно-технічної освіти з урахуванням енергоефективності». Із 2017 року керівництво Центром сучасних професій і технологій навчання на громадських засадах здійснює *Світлана Григорівна Кравець*, кандидат педагогічних наук, старший дослідник.

Основні напрями діяльності Центру сучасних професій і технологій навчання представлені на рис. 1.

Основні напрями діяльності Центру сучасних професій і технологій навчання
<ul style="list-style-type: none"> ✓ науково-методичне забезпечення створення нових професій; ✓ консультативний супровід розроблення професійних стандартів і впровадження сучасних професійних кваліфікацій для задоволення потреб населення у навчанні, працевлаштуванні та гідній праці в сучасних ринкових умовах; ✓ нормативно-правове забезпечення реформування її розвитку системи професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, національної системи кваліфікацій; ✓ партнерська взаємодія із заінтересованими у розвитку людського капіталу сторонами (урядові структури, підприємства, приватні компанії, наукові установи, заклади професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, громадські організації, професійні спілки та ін.); ✓ порівняльний аналіз досвіду формування і розвитку трудових ресурсів в Україні та зарубіжних країнах; ✓ розроблення, апробація та впровадження навчально-програмної документації на нові професії тощо.

Рис. 1. Напрями діяльності Центру сучасних професій і технологій навчання

Ці напрями реалізуються у тісній співпраці із Директоратом професійної освіти Міністерства освіти і науки України, Державною науковою установою «Інститут модернізації змісту освіти», Державним закладом «Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління», Національним агентством кваліфікацій, Інститу-

Рис. 2. Партнери Центру сучасних професій і технологій навчання

том професійних кваліфікацій, Профспілкою працівників будівництва і промисловості будівельних матеріалів України, приватним підприємством «Академія професійної освіти спеціалістів індустрії краси «Партнер Плюс», Національним галузевим партнерством «FASHION GLOBUS UKRAINE», Центром професійного розвитку персоналу акціонерного товариства «Українська залізниця», Відокремленим структурним підрозділом «Навчально-курсний комбінат» приватного підприємства «Центр-Монтаж-Енерго», Товариством з обмеженою відповідальністю «Інженерно-технічний центр «ІВІК», Товариством з обмеженою відповідальністю «Баркс» з виробництва систем навісних вентилязованих фасадів та алюмінієвих систем скління, Навчально (науково)-методичними центрами (кабінетами) професійної (професійно-технічної) освіти України, закладами вищої, фахової передвищої, професійної (професійно-технічної) освіти та ін. (рис. 2, 3).

Партнерство у сфері професійного розвитку персоналу акціонерного товариства «Українська залізниця»	Співпраця Інституту професійної освіти НАПН України із ВСП «Навчально-курсний комбінат» ПП «Центр-Монтаж-Енерго»	Участь Інституту професійної освіти НАПН України у створенні нової професії для будівельної галузі
https://ivet.edu.ua/11291/partnerstvo-u-sferi-profesijnogo-rozvytku-personalu-akcionernogo-tovarystva-ukrayinska-zaliznyca/	https://ivet.edu.ua/10769/spivpraca-institutu-profesijnovi-osvity-naapn-ukrayiny-iz-vsp-navchalno-kursovyj-kombinat-pp-centr-montazh-energo/	https://ivet.edu.ua/11643/uchast-institutu-profesijnovi-osvity-naapn-ukrayiny-u-stvorenni-novoi-profesiji-dlya-budivelnnoy-galuzi/

Рис. 3. Партнери Центру сучасних професій і технологій навчання

Важливими результатами діяльності Центру сучасних професій і технологій навчання у співпраці із заінтересованими суб'єктами є створення нових професій для потреб економіки, а

також оновлення змісту актуальних для ринку праці професій шляхом розроблення сучасних професійних стандартів на заміну кваліфікаційним характеристикам.

Наприклад, у 2023 році в межах співпраці Інституту професійної освіти НАПН України із Державним закладом «Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління» підготовлено звіт «Аналітичні дослідження підготовки фахівців у сфері професійної освіти з урахуванням особливостей нових технологій експлуатації теплових насосів та шляхи їх реалізації». Це дослідження враховує основні положення національних законодавчих і нормативних актів, а також європейських документів, зорієнтованих на досягнення кліматичної нейтральності Європи до 2050 року шляхом участі усіх заінтересованих сторін, у тому числі й національної системи освіти, у формуванні основних засад Зеленої стратегії України. Практичне значення результатів дослідження полягає у:

- створенні нової професії «Майстер з монтажу, обслуговування, ремонту та налагодження теплових насосів» і введенні її до Національного класифікатора України ДК 003:2010 «Класифікатор професій»;
- розробленні професійного стандарту із визначенням змісту професійних кваліфікацій у галузі експлуатації теплових насосів, внесенні професійного стандарту до Реєстру кваліфікацій;
- розробленні навчальних програм: курсової підготовки для опанування слухачами повними та частковими професійними кваліфікаціями з професії «Майстер з монтажу, обслуговування, ремонту та налагодження теплових насосів»; охорони праці у виробничих процесах з монтажу, обслуговування, ремонту та налагодження теплових насосів;

- підготовці рекомендацій щодо сертифікації осіб у навчальних центрах закладів професійної освіти та суб'єктів господарювання, а також у кваліфікаційних центрах;

- визначенні перспектив упровадження професійного стандарту «Майстер з монтажу, обслуговування, ремонту та налагодження теплових насосів» (Радкевич та ін., 2023).

Ураховуючи те, що нині багато об'єктів будівництва зазнали руйнувань внаслідок війни та потребують якісного відновлення, представники будівельного ринку праці потребують кваліфікованих робітників, які можуть виконувати роботи з монтажу навісних вентилязованих фасадів та світлопрозорих конструкцій. Через відсутність таких сучасних і необхідних професійних кваліфікацій не забезпечується повною мірою якість та надійність монтажних робіт, за що несуть відповідальність виробники продукції. Центр сучасних професій і технологій навчання у травні 2024 року долучився до роботи над створенням нових професійних кваліфікацій «Монтаж навісних вентилязованих фасадів» та «Монтаж світлопрозорих конструкцій» у співпраці із представниками Товариства з обмеженою відповідальністю «Баркс», Профспілки працівників будівництва і промисловості будівельних матеріалів України, закладів професійної (професійно-технічної), фахової та вищої освіти, будівельних компаній Київщини і Львівщини.

За ініціативи Інституту професійної освіти НАПН України та консультативного супроводу Центром сучасних професій і технологій навчання розроблено три професійні стандарти у сфері вищої освіти, а також забезпечено методичний супровід у розробленні професійних стандартів для сфери професійної (професійно-технічної) освіти, про що свідчить внесення їх до Реєстру кваліфікацій (табл. 1).

Таблиця 1

Професійні стандарти, розроблені за участі Центру сучасних професій і технологій навчання Інституту професійної освіти НАПН України

Назва професійного стандарту	Реєстр кваліфікацій
Педагог професійного навчання (2020), оновлено у 2022	https://register.nqa.gov.ua/profstandart/pedagog-profesijnogo-navcanna-2
Майстер виробничого навчання (2020), оновлено у 2021	https://register.nqa.gov.ua/profstandart/majster-virobnicogo-navcanna-2
Методист закладу професійної (професійно-технічної) освіти (2020)	https://register.nqa.gov.ua/profstandart/metodist-zakladu-profesijnoi-profesijno-tehnicnoi-osviti
Майстер ресторанного обслуговування (2021)	https://register.nqa.gov.ua/profstandart/majster-restorannogo-obslugovuvanna
Майстер з пошиття одягу (2022)	https://register.nqa.gov.ua/profstandart/majster-z-positta-odagu

Назва професійного стандарту	Реєстр кваліфікацій
Монтажник систем утеплення будівель (2022)	https://register.nqa.gov.ua/profstandart/montaznik-
Косметик (2023)	https://register.nqa.gov.ua/profstandart/kosmetyk
Перукар (перукар-модельєр) (2023)	https://register.nqa.gov.ua/profstandart/perukar-
Манікюрник. Педикюрник (2023)	https://register.nqa.gov.ua/profstandart/manikurnyk-
Візажист. Візажист-стиліст (2023)	https://register.nqa.gov.ua/profstandart/vizazist-vizazist-
Майстер з монтажу, обслуговування, ремонту та налагодження теплових насосів (2023)	https://register.nqa.gov.ua/profstandart/majster-z-montazu-obslugovuvanna-remontu-ta-nalagodzenna-

Наявність професійного стандарту є умовою створення кваліфікаційного центру. Наприклад, за професіями «Майстер ресторанного обслуговування», «Косметик», «Перукар (перукар-модельєр)», «Манікюрник. Педикюрник», «Майстер з пошиття одягу» у м. Києві та ін. регіонах України вже створено кваліфікаційні центри і за цими професіями присвоюється понад 20 професійних кваліфікацій, що внесені до Реєстру професійних кваліфікацій Національного агентства кваліфікацій та є легітимними в зарубіжних країнах.

Рис. 4. Подяка ЦСПіТН за допомогу у розробленні професійних стандартів

Активне сприяння Центру сучасних професій і технологій навчання у розробленні професійних стандартів відзначено подяками працевдавців (рис. 4). Окрім того, станом на сьогодні керівник Центру сучасних професій і технологій навчання Світлана Кравець працює у складі робочих груп з розроблення таких професійних стандартів: «Оцінювач професійних кваліфікацій», «Водій автотранспортного засобу», «Офіціант», а до розроблення професійного стандарту «Психолог» долучена й Оксана Лапа, керівник Центру психологічного супроводу діяльності педагогічних працівників закладів професійної освіти, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник Інституту професійної освіти НАПН України.

Розроблення професійних стандартів здійснюється відповідно до Порядку розроблення та

затвердження професійних стандартів (Кабінет Міністрів України, 2017) та Методичних рекомендацій щодо розроблення професійних стандартів (Національне агентство кваліфікацій, 2022), а для якісного консультативного супроводу важливими є знання, отримані під час опанування програм: навчального тренінгу «Розроблення професійних стандартів» (С. Кравець); тренінгу для оцінювачів результатів навчання здобувача професійних кваліфікацій (О. Слободяник); навчання експертів з акредитації кваліфікаційних центрів (С. Кравець, Д. Вороніна-Пригодій, І. Гриценко) (рис. 5).

Рис. 5. Сертифікати про включення науковців Інституту професійної освіти НАПН України до Реєстру кваліфікацій як експертів з акредитації кваліфікаційних центрів; сертифікати про проходження навчальних тренінгів

Центр сучасних професій і технологій навчання долучається до обговорення проєктів освітніх стандартів, зокрема до проєкту державного стандарту профільної середньої освіти (Інститут професійної освіти, 2023) та проєкту стандарту вищої освіти для підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 Професій-

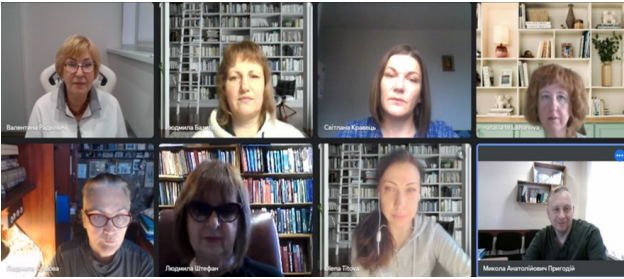

Рис. 6. Засідання робочої групи з обговорення проекту стандарту вищої освіти для підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта

на освіта (Інститут професійної освіти, 2024а) (рис.6).

У квітні-травні 2024 р. Центр сучасних професій і технологій навчання став активним учасником обговорення проекту Закону України «Про професійну освіту». У творчій групі об'єдналися: директор та наукові співробітники Інституту професійної освіти НАПН України, представники закладів професійної (професійно-технічної) освіти — Дмитро Гоменюк, Олександр Стрілець, Ірина Дрозіч, Світлана Животова, Андрій Волошин та ін. (рис. 7).

Рис. 7. Засідання творчої групи з обговорення проекту Закону України «Про професійну освіту»

Центр сучасних професій і технологій навчання є активним учасником роботи з удосконалення законодавчих актів та нормативно-правового забезпечення для партнерської взаємодії між національною системою кваліфікацій та професійною (професійно-технічною) освітою і створення сучасних механізмів наповнення ринку праці кваліфікованими працівниками. Наприклад, 18 березня 2024 р. Світлана Кравець взяла участь у презентації стану розвитку Національної системи кваліфікацій та обговоренні питань щодо відповідності освітніх послуг потребам економіки, зазначивши про необхідність врегулювання процедур зовнішнього оцінювання результатів

навчання та присвоєння професійних кваліфікацій уповноваженими суб'єктами з використанням кращих практик таких процедур у європейських країнах (Інститут професійної освіти, 2024б).

Вивчення досвіду формування і розвитку трудових ресурсів в Україні та зарубіжних країнах є важливим завданням Центру сучасних професій і технологій навчання, зокрема для гармонізації систем кваліфікацій та забезпечення потенційних синергій для країн Європейського Союзу у контексті розвитку економічних можливостей України. Із 20 червня по 30 серпня 2023 р. керівник Центру сучасних професій і технологій навчання Світлана Кравець та старший науковий співробітник лабораторії професійної кар'єри Інституту професійної освіти НАПН України Інна Гриценюк підвищили свою кваліфікацію на європейській платформі навчання наставників WBL (work-based learning). Функціонування платформи та навчання організоване за сприяння Федерації роботодавців України та Державної установи «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти» спільно із Конфедерацією роботодавців Латвії (LDDK) та за підтримки Проєкту USAID «Економічна підтримка України». Процес навчання передбачав опанування сімома модулями: визначення навчання на основі роботи; законодавство; планування та організація навчання; психологічні основи; педагогіка і дидактика; спілкування; зворотний зв'язок, оцінювання. Окрім опанування навчальних модулів, слухачі долучалися до участі в серії вебінарів, а саме: «Кращі міжнародні практики з реалізації дуальної форми навчання», «Стрес. Навчання навичкам самопомогі при стресі в умовах війни», «Стратегія збереження знань в організації» та ін. За підсумками навчання слухачами успішно виконані тестові завдання та отримано сертифікати підвищення кваліфікації (рис. 8).

Рис. 8. Сертифікати про навчання-супровід за програмою підвищення кваліфікації на платформі WBL (work-based learning)

У контексті реалізації міжнародного проєкту EU4Skills «Кращі навички для сучасної України» керівник Центру сучасних професій і технологій навчання була залучена до роботи короткострокових експертів за компонентом «Професійні кваліфікації», а також разом із директором Інституту професійної освіти НАПН України Валентиною Радкевич взяла участь у Фінальному заході EU4Skills: кращі навички для сучасної України. На цьому заході обговорювалися конкретні питання щодо: змін у системі професійної освіти на регіональному рівні, співпраці системи професійної освіти та ринку праці, діджиталізації та її ролі у розвитку професійної освіти, забезпечення якості підготовки у системі професійної освіти. Світлана Кравець виступила спікером на сесії з проблем забезпечення якості професійної освіти та окреслила суспільне значення якості професійної освіти, роль професійних і освітніх стандартів як інструментів оцінювання результатів навчання/кваліфікацій, присвоєння чи підтвердження професійної кваліфікації у кваліфікаційних центрах (рис. 9).

Рис. 9. Робота сесії з проблем забезпечення якості професійної освіти на Фінальному заході EU4Skills: кращі навички для сучасної України

Окрім того, представники Інституту професійної освіти НАПН України (Валентина Радкевич і Світлана Кравець) взяли участь у відкритті проєкту Skills4Recovery «Забезпечення кваліфікованою робочою силою для відновлення та майбутнього України». Цей проєкт започатковано німецьким товариством міжнародного співробітництва (GIZ) за дорученням Федерального міністерства економічного співробітництва та розвитку Німеччини (BMZ). Основною метою проєкту, що буде реалізовуватись упродовж трьох років, є збільшення доступності кваліфікованої робочої сили для відновлення України. Завданнями проєкту передбачається: розроблення короткострокових програм професійного навчання внутрішньо переміщених осіб та ветеранів війни з 14 робітничих

професій, актуальних на ринку праці, а також підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів професійної освіти (рис. 10).

Рис. 10. Участь представників Інституту професійної освіти НАПН України у відкритті проєкту Skills4Recovery «Забезпечення кваліфікованою робочою силою для відновлення та майбутнього України»

У 2024 р. науковці Інституту професійної освіти НАПН України за участі Центру сучасних професій і технологій навчання розпочали активну співпрацю з міжнародними партнерами, зокрема щодо виконання завдань проєкту «Еразмус+ FS@Tech-VET» (рис. 11).

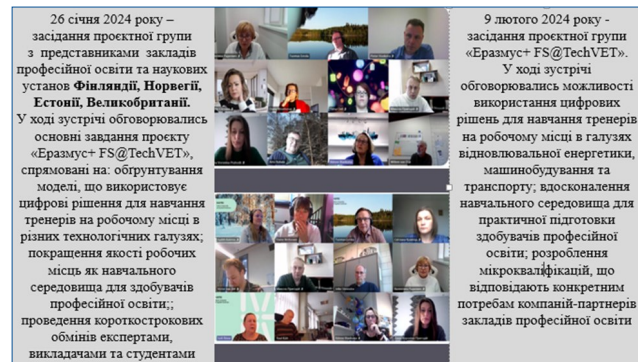

Рис. 11. Співпраця Центру сучасних професій і технологій навчання з міжнародними партнерами

Зміст сучасних професійних кваліфікацій потребує апробації та впровадження у сфері професійної (професійно-технічної) освіти, що актуалізує напрям діяльності Центру сучасних професій і технологій навчання щодо вдосконалення навчально-програмної документації. Упродовж останніх років керівник Центру сучасних професій і технологій навчання Світлана Кравець є членом Науково-методичної ради Навчально-методичного кабінету професійно-технічної освіти у м. Києві, проводить експертне оцінювання й надає рекомендації щодо впровадження та популяризації методичних рекомендацій щодо розроблення робочих навчальних планів для підготовки кваліфікованих робітників, навчальних планів для підготовки фахових молодших бакалаврів; оформлення кабінетів з навчальних предметів загальноосвітньої підготовки у закладах профе-

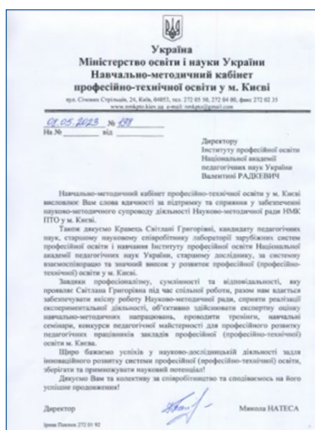

Рис. 12. Подяка ЦСПІТН за системну співпрацю та розвиток П(П)ТО у м. Києві

розробки, підготовлені педагогічними працівниками закладів професійної (професійно-технічної) освіти м. Києва (С. Копитко, О. Загоруйко, М. Крижанівський, Л. Кокош, Ж. Порубенська, Н. Сидій та ін.) розміщені на сайті Інституту професійної освіти НАПН України в рубриці «Педагог-новатор» та є доступними для загального використання.

Під науковим керівництвом Світлани Кравець упродовж 2021-2023 рр. на базі Комунального закладу професійної (професійно-технічної) освіти «Київський професійний коледж мистецтва та технологій сервісу» і Комунального закладу професійної (професійно-технічної) освіти «Київський професійний коледж сфери послуг» проводився експеримент за темою «Вдосконалення професійної підготовки кухарів на основі компетентнісного підходу». Основні результати експериментальної роботи полягають в:

- узагальненні пропозицій щодо змін освітнього стандарту, оновлення структури та змісту освітніх програм професійної підготовки майбутніх кухарів, передбачаючи дотримання вимог реалізації результатів навчання, визначених освітнім стандартом, а також переміщення (ротацию) тем, розширення змісту уроків (планів) з метою досягнення завершеності технологічних процесів приготування страв, принципи вибору нескладних страв на кожен урок;
- проведенні циклу майстер-класів за участю провідних шеф-кухарів України (І. Брагіна, В. Грибова, В. Гуралевича, Є. Клопотенка, О. Повторейка, Т. Шевченка та ін.) з метою розвитку готовності педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти до використання сучасних виробничих технологій галузі ресторанного господарства;

сійної (професійно-технічної) освіти тощо (рис. 12). Результати аналізу змісту методичних розробок для вдосконалення професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників засвідчують їх сучасний зміст та застосування педагогами професійного навчання інноваційних педагогічних та виробничих технологій.

Кращі методичні розробки, підготовлені педагогічними працівниками закладів професійної (професійно-технічної) освіти м. Києва (С. Копитко, О. Загоруйко, М. Крижанівський, Л. Кокош, Ж. Порубенська, Н. Сидій та ін.) розміщені на сайті Інституту професійної освіти НАПН України в рубриці «Педагог-новатор» та є доступними для загального використання.

Кращі методичні розробки, підготовлені педагогічними працівниками закладів професійної (професійно-технічної) освіти м. Києва (С. Копитко, О. Загоруйко, М. Крижанівський, Л. Кокош, Ж. Порубенська, Н. Сидій та ін.) розміщені на сайті Інституту професійної освіти НАПН України в рубриці «Педагог-новатор» та є доступними для загального використання.

Кращі методичні розробки, підготовлені педагогічними працівниками закладів професійної (професійно-технічної) освіти м. Києва (С. Копитко, О. Загоруйко, М. Крижанівський, Л. Кокош, Ж. Порубенська, Н. Сидій та ін.) розміщені на сайті Інституту професійної освіти НАПН України в рубриці «Педагог-новатор» та є доступними для загального використання.

Кращі методичні розробки, підготовлені педагогічними працівниками закладів професійної (професійно-технічної) освіти м. Києва (С. Копитко, О. Загоруйко, М. Крижанівський, Л. Кокош, Ж. Порубенська, Н. Сидій та ін.) розміщені на сайті Інституту професійної освіти НАПН України в рубриці «Педагог-новатор» та є доступними для загального використання.

- розробленні та впровадженні в освітній процес навчально-методичних матеріалів для професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кухарів на основі компетентного підходу, а саме: методичні рекомендації щодо розроблення та впровадження робочих зошитів, що, окрім інших розділів, містять алгоритм їх розміщення на електронній платформі; робочий зошит для лабораторно-практичних робіт з навчальної дисципліни «Устаткування підприємств харчування» для здобувачів освіти з професії «Кухар» 3-го розряду (Н. Сидій), методичні розробки для викладачів професійно-теоретичної підготовки та майстрів виробничого навчання: «Приготування супів» (О. Загоруйко), «Технологія приготування гарячих страв з сиру», «Приготування гарячих страв із кисломолочного сиру. Різновиди подачі, вимоги до якості» (Ж. Порубенська);

- акредитації на базі Комунального закладу професійної (професійно-технічної) освіти «Київський професійний коледж сфери послуг» першого кваліфікаційного центру, який уповноважений Національним агентством кваліфікацій здійснювати оцінювання і визнання результатів навчання, здобутих особами шляхом формальної, неформальної або інформальної освіти, присвоєння та/або підтвердження відповідних професійних кваліфікацій, визнання відповідних професійних кваліфікацій, здобутих в інших країнах за професійними кваліфікаціями, визначеними професійними стандартами з професії «Кухар», «Кондитер»;

- вивченні та імплементації досвіду зарубіжних країн шляхом участі представників експериментальних закладів професійної (професійно-технічної) освіти в: навчальному візиті до Фінляндії у рамках програми EU4Skills з метою вивчення розвитку професійних кваліфікацій у сфері ресторанного господарства та застосування цифрових технологій у професійній підготовці майбутніх кухарів з орієнтацією навчання на розвиток підприємницької компетентності; змаганнях чемпіонату Європи серед молодих професіоналів EuroSkills Gdańsk 2023; сьомому Міжнародному фестивалю ресторанних технологій та фуд-дизайну «BESTCOOKFEST-2023»;

- презентації робіт представників експериментальних закладів професійної (професійно-технічної) освіти на IV чемпіонаті України з кулінарного мистецтва;

- представленні технології навчання та розвитку творчого ставлення до професії майбутніх кухарів зі скарбниці педагогічних ідей закладу освіти та партнерів-роботодавців у номінації «Експериментальна діяльність закладів освіти як чинник професійного зростання педагогів» у рамках проведення XIII Міжнародної виставки «Інноватика в сучасній освіті» (проект відзначено золотою медаллю);

- проведенні на базі Навчально-практичного центру кулінарії та кейтерингу Комунального закладу професійної (професійно-технічної) освіти «Київський професійний коледж мистецтва та технологій сервісу» кулінарного конкурсу за ініціативи шеф-кухара Євгена Клопотенка;

- підготовці практичного посібника «Кулінарія сучасності», концепція якого передбачає представлення переліку страв як національної кухні, так і нових, оригінальних рецептур, які не входять до існуючих збірників рецептур страв та кулінарних виробів, а саме: страви сучасної української, європейської кухонь (німецької, англійської, французької, італійської, іспанської), кухонь країн Азії (авторський колектив: Ж. Порубенська, Л. Волинець, О. Гончар, Т. Орлівська, О. Загоруйко, С. Ягелло) (Порубенська та ін., 2023). Практичний посібник призначений здобувачам професійної освіти, майстрам виробничого навчання, викладачам професійно-теоретичної підготовки з професії «Кухар» та всім, хто цікавиться тенденціями сучасної кулінарії.

Перспективними напрямками діяльності Центру сучасних професій і технологій навчання Інституту професійної освіти НАПН України є:

- надання пропозицій щодо оновлення нормативно-правових документів для розвитку національної системи кваліфікацій, державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти (Кравець, 2022а);

- сприяння розвитку партнерської взаємодії між закладами освіти та ринком праці для розроблення нових професій, професійних стандартів, освітніх стандартів/програм, короткострокових програм перепідготовки та підвищення кваліфікації дорослого населення (у тому числі ветеранів війни, зовнішньо- та внутрішньопереміщених осіб);

- створення творчих груп для розроблення нових професій, професійних стандартів, професійних кваліфікацій та координація їх роботи відповідно до Порядку розроблення та затвер-

дження професійних стандартів (Кабінет Міністрів України, 2017) та Методичних рекомендацій щодо розроблення професійних стандартів (Національне агентство кваліфікацій, 2022);

- сприяння створенню кваліфікаційних центрів для оцінювання та визнання результатів навчання, присвоєння та/або підтвердження професійних кваліфікацій (у тому числі, здобутих у інших країнах);

- проведення заходів, спрямованих на розвиток проектної культури в суб'єктах партнерської взаємодії (представників органів державної (місцевої) влади, бізнесу, науки й освіти, громадських організацій тощо);

- сприяння здійсненню експериментальної діяльності та реалізації проектів регіонального, національного, міжнародного рівнів для інноваційного розвитку закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти й впровадження результатів такої роботи в освітню практику (Кравець, 2022б);

- надання закладам освіти рекомендацій щодо впровадження сучасних механізмів, форм, засобів, інструментів розвитку державно-приватного партнерства для залучення приватних інвестицій та інноваційних технологій у професійну підготовку кваліфікованих робітників для різних галузей економіки в повоєнний час на основі взаємовигідних економічних та організаційних відносин між органами державної влади, місцевого самоврядування, приватним сектором і закладами освіти (Радкевич, 2024);

- налагодження міжнародного співробітництва з питань гармонізації професійних стандартів, професійних кваліфікацій, професійних профілів тощо з європейськими стандартами та відповідно до європейських принципів розвитку зеленої економіки, цифровізації й навчання впродовж життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Інститут професійної освіти НАПН України. (2023). *Обговорення проекту Державного стандарту профільної середньої освіти*. <https://ivet.edu.ua/3015/obgovorennya-proyektu-derzhavnogo-stan/>
- Інститут професійної освіти НАПН України. (2024а). *Обговорення проекту стандарту вищої освіти*. <https://ivet.edu.ua/10173/obgovorennya-proyektu-standartu-vyshhoyi-osvity/>
- Інститут професійної освіти НАПН України. (2024б). *Участь у презентації стану розвитку Національної системи кваліфікацій*. <https://>

- ivnet.edu.ua/11068/uchast-u-prezentacziyi-stanu-rozvytku-nacjonalnoyi-systemy-kvalifikacij/
Кабінет Міністрів України. (2017, 31 травня). *Про затвердження Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів* (373). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/373-2017-p>
- Кравець, С.Г. (2022a). Нормативно-правове забезпечення розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти. *Professional Pedagogics*, 1(24), 127-137. <https://lib.iitta.gov.ua/733147/>
- Кравець, С.Г. (2022b). Проектна діяльність педагогів професійного навчання на основі партнерства та стандартизації. В П.Г. Лузан, ред., *Інноваційна професійна освіта*, Випуск 3(4) (с. 120-123). <https://doi.org/10.32835/2786-619X.2022.3.4>. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733201/>
- Національне агентство кваліфікацій. (2023). *Методичні рекомендації щодо розроблення професійних стандартів*. <https://nqa.gov.ua/resource-center/metodicni-rekomendacii-sodo-rozroblenna-profesijnih-standartiv/>
- Порубенська, Ж.Ф., Волинець, Л.В., Гончар, О.Б., Орлівська, Т.М., Загоруйко, О.І., & Ягелло, С.І. (2023). Кулінарія сучасності: практичний посібник. ІПО НАПН України. *Інноваційна професійна освіта*. Випуск 6(13). <https://doi.org/10.32835/2786-619X/2023/6.13>
- Радкевич, В.О., Кравець, С.Г., Салій, І.В., & Радкевич, О.П. (2023). Сучасні професійні кваліфікації для сталого розвитку зеленої економіки. *Екологічні науки: науково-практичний журнал*, 6(51), 224-230. <http://lib.iitta.gov.ua/739028/>
- Радкевич, В. (2024). Сучасні механізми розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти в повоєнний час. *Professional Pedagogics*, 1(28), 1-11. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2024.28.1-11>

CENTRE FOR MODERN PROFESSIONS AND LEARNING TECHNOLOGIES OF THE INSTITUTE OF VOCATIONAL EDUCATION OF NAES OF UKRAINE AS A HUB FOR PARTNERSHIPS

Report at the meeting of the Academic Council of the Institute of Vocational Education of the National Academy of Educational Sciences (NAES) of Ukraine, May 27, 2024

Svitlana Kravets

PhD in Pedagogy, Senior Researcher, Head of the Laboratory of Foreign Systems of Vocational Education and Training, Head of the Centre for Modern Professions and Learning Technologies of the Institute of Vocational Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Abstract. *The article outlines the activities and achievements of the Centre for Modern Professions and Learning Technologies of the Institute of Vocational Education of NAES of Ukraine between 2023 and 2024. These efforts include: a) providing scientific, methodical and advisory support to create new professions, develop professional standards and implement up-to-date professional qualifications for meeting the population's needs for education and decent employment in current market conditions; b) enhancing the regulatory framework to reform and develop the system of vocational and pre-tertiary education, as well as the national qualifications system; c) fostering partnerships with stakeholders investing in human capital development, including government bodies, enterprises, private companies, research institutions, vocational and pre-tertiary education institutions, public organizations, trade unions; d) studying the foreign experience of developing labour resources and implementing best practices in Ukraine; e) developing, validating and implementing educational programme documentation to ensure quality professional training for youth and adults.*

Keywords: *Centre for Modern Professions and Learning Technologies of the Institute of Vocational Education of NAES of Ukraine; vocational education; partnerships; professional standards; professional qualifications; professional training.*

Дата публікації: 30 червня 2024 р.